

הלכות יום טוב - טז

הנאה ממוקצה בשבת ויום טוב

ביצה ג, ב

ביצה שנולדה ביום טוב אין מטלטלין אותה, לא לכסות בה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי המטה.

שוע"ר סי' שח

יד כל מוקצה ... מותר לישב עליו, אף אם הוא מתנענע תחתיו שטלטול כלאחר יד הוא, ובלבד שלא יגע בו בידיו כמו שיתבאר. מפני שכל מוקצה אינו אסור בהנאה להשתמש בו בלא טלטול. ובלבד שלא יעשה מעשה בגוף המוקצה על ידי תשמיש זה, כגון להצית אש ביום טוב תחת עצי מוקצה אע"פ שאינו מזיזם כלל.

שוע"ר סי' שכד

י לא יעמידנה על גבי דבר האסור בטלטול מדברי סופרים, מפני שאיסורו קל בעיני הבריות וחוששים שמא יטול ממנו בידיו להאכילה. ולא אסרו אלא להעמידה על גבה ממש, אבל מותר לעמוד בפניה בענין שלא תוכל להטות אלא דרך שם ותאכל מעצמה, שכיון שאינו עומד סמוך לעשבים אין לחוש.

שוע"ר סי' תקא

יג מסיקין בכלים שלמים שנעשו מערב יום טוב, אף על פי שהוא נהנה מן הכלי לאחר שהודלק מקצתו ונעשה שבר כלי, אין בכך כלום, כיון שההנאה באה לו מאליה, שאינו עושה שום מעשה בגוף המוקצה ... אבל אסור להפוך באש לאחר שהודלק מקצתו, דאז נעשה שבר כלי.

שוע"ר סי' תקב

ח אין סומכין את הקדרה ולא שום דבר אחר בבקעת של עץ.

שוע"ר סי' תקז

ג עצים שנשרו מן האילן ביום טוב אסור להסיק ביום טוב ... ומכל מקום מותר ליהנות מהן.

ד מותר להתחמם כנגדן ולהשתמש לאורן אף על פי שהוא נהנה מגוף האיסור שהוא בעין, לפי שעצים שנתלשו ביום טוב דינם כעצי מוקצה, שמותר להנות מהם הנאה הבאה מאליה שאינו עושה מעשה בגוף המוקצה בהנאתו ממנה.

קו"א ס"ק ד יש לומר דוקא להשתמש בו, או שאר הנאה הבאה לו על ידי שעושה מעשה בגוף המוקצה שמטלטלו וכהאי גוונא ... אבל כשאינו עושה כלום רק ההנאה באה לו מאליו, שרי אפילו במוקצה ונולד ... ואין אסור אלא לטלטלו ולהשתמש בו. עיין שם דף ג' ע"ב ... אין מטלטלין לסמוך כרעי המטה, משמע דאם אינו מטלטלה מותר לסמוך עליה כרעי המטה, משום דהוה הנאה הבאה מאליה. וכן משמע בסי' תקי"ג.

שוע"ר סי' תקט

טז מותר לטלטל מוקצה לצורך אכילה, כגון אבנים המונחים על גבי פירות מותר לטלטל האבנים כדי לאכול הפירות ביום טוב, לא יהא טלטול המוקצה חמור מעשיית מלאכה גמורה שהותרה לצורך אכילה.

אבל אוכלין המוקצין אסור לאכלם ביום טוב ... ואף על פי שכל מלאכות הותרו לצורך אכילת יום טוב, אבל מאכלות אסורות לא הותרו. וכשם שאסור לאכול את המוקצה כך אסור להשתמש בו אפילו לצורך אכילה, כגון לסמוך את הקדרה באבנים או בעצים המוקצים, שההנאה שהוא נהנה במה שמתמש במוקצה היא אסורה כאכילה, לפי שתשמישן של עצים ואבנים זו היא אכילתם. ולא חלקו חכמים בין עצים ואבנים לאוכלין ומשקין המוקצים, ואסרו להשתמש בכל דבר שהוא מוקצה.

במה דברים אמורים כשעושה מעשה בגוף המוקצה, כגון שמטלטל את האבן לסמוך בה הקדירה, או שמסיק בעצים המוקצים אף על פי שאינו מזיזם ממקומם, מכל מקום כיון שנותן תחתיהם אש ומבעיר אותם הרי עושה מעשה בגוף המוקצה. אבל מותר להשתמש במוקצה כשאינו עושה שום מעשה בגוף המוקצה, כגון להתחמם כנגד המדורה הנעשית מעצי מוקצה, או להשתמש לאורן. ואע"פ שהוא נהנה מהמוקצה, מכל מקום כיון שההנאה בא לו מאליה שאינו עושה שום מעשה בגוף המוקצה בהנאתו ממנה, לא גזרו חכמים על כך אפילו בשבת.

שוע"ר סי' תקיג

ז אם נתנה בקדרה ... ללבנו ... אע"פ שיש בתערובת ששים כנגדה אינה בטלה ... שכל דבר שיש לו מתירין שנתערב מין במינו אינו בטל אפילו באלף.